కలలో మనిషి

గోడ గడియారం 'టంగ్'మని ఒక్కసారి మ్రోగి దీక్షగా పని చూసుకుంటున్న చంద్రమౌళి ఏకాగ్రతను భంగం చేసింది. ఆయన తలెత్తి గడియారంవంక చూశాడు. అయిదున్నర అయింది. ఆఫీసులో మిగిలినవాళ్ళు కూడా వెళ్ళిపోయినట్టున్నారు. అంతా నిశ్శబ్దంగా ఉంది. ప్యూను రాఘవులు గుమ్మం ముందే కూర్చుని ఉన్నట్టున్నాడు. అతని నీడ గాజు తలుపుమీద పడుతున్నది.

చంద్రమౌళి తాను చూస్తున్న కాగితాలన్నింటిని ఎక్కడివాటి నక్కడ సర్దివేసి పని ముగించుకుని నిట్టూర్చి, విశ్రాంతిగా రివాల్వింగ్ కుర్చీలో వెనక్కు వాలి, ఒక్క క్షణం కళ్ళు మూసుకున్నాడు. ఇంతలోనే ఎన్నో దినాలుగా తనకు పరిచితమైన 'టక్ టక్' మనే ధ్వని వినిపించి ఆయన కళ్ళు తెరచి కిటికీలోనుండి క్రిందికి చూసేసరికి మళ్ళీ ఆ కుర్రవాళ్ళిద్దరూ క్లబ్ కోర్టులో టెన్నిస్ ఆడుతూ కనిపించారు.

ఆయన ప్రతి రోజూ వలెనే వారిని ఆసక్తితో గమనిస్తూ కూర్చున్నాడు.

ఆ ఆఫీసు పక్కనే ఒక క్లబ్బు ఉంది. చంద్రమౌళి ఆఫీసు గదిలోనుంచి చూస్తే ఆ క్లబ్బు ప్రక్కభాగంలోని టెన్నిస్‌కోర్టు కనిపిస్తూ ఉంటుంది. అసలా క్లబ్బులో టెన్నిస్ అంటే మోజు గాని, ఆసక్తి గాని ఉన్నవా రెవరూ లేరు. దాదాపు అందరూ అక్కడికి కేవలం పేకాట ఆడేందుకు వచ్చేవారే. మూడు నెలలక్రిందట ఆ క్లబ్బుకు ఒక ప్రఖ్యాత రాజకీయ నాయకుడు రావడం జరిగింది. ఆయనచేత అక్కడ ఏదో ఒక ప్రారంభోత్సవం చేయించుకుంటే ఆయనను బాగా గౌరవించినట్లవుతుందనీ, ఆ ప్రారంభించబడే విశేషమేదో ఆయన పేరుమీద చిరస్థాయిగా నిలబడి క్లబ్బుకు పేరుప్రఖ్యాతులు తెస్తుందనీ ఎవరో సూచించారు. అంతా ఆ ఆలోచన బాగున్నదనే అన్నారు. కాని "దేనికి ప్రారంభోత్సవం చేయించాలి?" అన్న మీమాంస వచ్చినప్పుడు ఎవరూ ఏమీ మాట్లాడలేదు. 'మన క్లబ్బులో ఏం తక్కువ? పేకాటకు ఎంతమంది వస్తే అంతమందికి కావలసిన ఏర్పాట్లు ఇప్పుడూ జరుగుతూనే ఉన్నాయి. ఇప్పుడు మనకు లేని దేమిటి?" అని కమిటీ మెంబర్లందరూ దీర్ఘంగా ఆలోచించారు. చివరకు ఇతరవూళ్ళలో రకరకాల క్లబ్బులను చూసిన ఒక మెంబరు "మన క్లబ్బులో లేని వేమిటో నేను చెబుతాను. ఎన్నాళ్ళనుంచో మీలో కొందరితో వ్యక్తిగతంగానూ, సమష్టిగానూ కూడా యీ విషయం ప్రస్తావించాను. కాని మీరెవ్వరూ దానిమీద ఆసక్తి చూపించనే లేదు. ఇప్పుడు

మన క్లబ్బులో ముఖ్యంగా లోపించినవి 'ఔట్ డోర్ గేమ్స్' ఏ బాడ్మింటనో, టెన్నిసో, వాలీబాలో ఆడుకోవటం మన మెంబర్లలో చాలామందికి యిష్టంలేకపోవచ్చు. రాత్రింబవళ్ళు పేకాట తప్ప మరేమీ వారికి రుచించకపోవచ్చు. కాని నాకు మాత్రానికైనా అవి చాలా అవసరం. ఇప్పుడు మన మెలాగూ ఈ రాజకీయ నాయకుణ్ణి పిలిచి సత్కరించి ఒక పార్టీ ఏర్పాటు చెయ్యాలనుకుంటున్నాం. ఒక టెన్నిస్ కోర్టు తయారుచేయించి ఆయనచేత ప్రారంభోత్సవం చేయిద్దాం. అది బాగుంటుంది" అన్నాడు. మిగిలినవారందరూ దానికి తలలూపి "అవును. మీరు చెప్పింది బాగానే ఉంది" అన్నారు వారిలో ఒకాయన సందేహిస్తూ "అవునండీ. ప్లాను బాగానే ఉంది. కాని యిక్కడ మనకెవరికీ టెన్నిస్ కోర్టు పొడవు, వెడల్పులే సరిగా తెలియవు కదా! ఇప్పుడెలా!" అని అడిగాడు. మిగిలినవారు "అదీ నిజమే" అన్నారు. అప్పుడా మొదటి మెంబరు "అది అసలు సమస్యేకాదు. మనకు ఆలోచన ఉండాలే కాని చిటికె వేస్తే పనులు జరుగుతాయి. మా యింట్లో అద్దెకున్నవారి అబ్బాయి యూనివర్సిటీలో చదువు పూర్తిచేసుకుని ఉద్యోగ ప్రయత్నాలు చేస్తూ యిప్పుడు యిక్కడే ఉన్నాడు. అతని దగ్గర టెన్నిస్ బ్యాటు ఉంది. ఏమీ తోచక చాలా బాధపడిపోతున్నాడు. నేను అతనితో మాట్లాడుతాను. ఆ బాధ్యత అంతా నామీద ఉంచండి" అన్నాడు. అంతా "సరే"నన్నారు. తర్వాత త్వరత్వరగా పనులు జరిగిపోయాయి. ఆ రాజకీయ నాయకుడు వచ్చేవేళకు టెన్నిస్ బాగా ఆడ

గలిగిన వారి నిద్దరిని సమకూర్చ గలిగారు. ఈ విధంగా ప్రారంభమైన ఆ టెన్నిస్‌కోర్టు తర్వాత తర్వాత చాలా నిర్లక్ష్యంపాలైంది. నిజానికి అక్కడివా రెవరికీ, పేకాటకు ఉపయోగించవలసిన అమూల్యమైన తమ కాలాన్ని యీ క్రొత్త ఆటకోసం వ్యర్థం చెయ్యటం యిష్టంలేదు. అందువల్ల ప్రారంభోత్సవంనాడు ఏ యిద్దరు యువకులు ఆడారో చివరకు వా రిద్దరే మిగిలారు. సాయంకాలం అయిదున్నర అయ్యేసరికి క్రిందినుంచి 'టక్ టక్' మని ఆ ధ్వని వినరావటమూ, చంద్రమౌళి కొద్దిసేపు వారి ఆటను గమనించటమూ చాలా రోజులుగా జరుగుతున్నది.

టెన్నిస్ ఆడుతున్న యిద్దరిలోనూ ఒక వ్యక్తికి యిరవైనాలుగు సంవత్సరాల వయస్సు ఉంటుంది. అతడు యూనివర్శిటీలో చదువు పూర్తిచేసుకొని ఉద్యోగప్రయత్నాలు చేస్తూ యింట్లో తల్లిదండ్రుల దగ్గరే ఉన్నాడు. బొద్దుగా ఆరోగ్యంగాఉండి ఎప్పుడూ నవ్వుతూ చలాకీగా ఉంటాడు.

రెండవవాడు చంద్రమౌళి ఆఫీసులోనే దాదాపు పదిహేను రోజుల క్రిందట ఉద్యోగంలో చేరాడు. అతడు అంతకుపూర్వం కూడా రోజూ సాయంకాలంవేళ టెన్నిస్ ఆడుతూ ఉండేవాడు. చంద్రమౌళి టెన్నిస్‌కోర్టు ప్రారంభం అయిన నాటినుంచి అతన్ని జాగ్రత్తగా గమనించాడు. అతనికీ యిరవై యేళ్ళు ఉంటాయి. సన్నగా, పచ్చగా ఉంటాడు. అందమైన ముఖం. జుట్టు పెడసరంగా ఉండి ఎప్పుడూ నుదుటిమీదికి పడుతూ ఉంటుంది. అతడు పెద్దగా నవ్వటం ఎవరూ

చూసి ఉండరు. చాలా గంభీరంగా ఉంటాడు. ప్రతి పనినీ ఎడమచేతితో చేస్తాడు. అతడు టెన్నిస్ బాగా ఆడగలడు. మెరుపువలె కోర్టంతా తానై విజృంభించి ఎడమచేత్తో ఆడుతూ ప్రత్యర్థి కళ్ళు బైర్లు కమ్మించగల వేగం వుంది అతని దగ్గర.

టెన్నిస్‌కోర్టు ప్రారంభోత్సవం జరిగిన తర్వాత దాదాపు నెల రోజులపాటు ఆఫీసు టైము కాగానే యిలా క్రిందికి చూస్తూ వారి ఆటను గమనించటం చంద్రమౌళికి బాగా అలవాటైంది. ఇంతలోనే తమ ఆఫీసులో మరో టైపిస్టు కావలసివచ్చి ప్రకటన చేయుటమూ, దానికి ఒక డజను అప్లికేషన్లు రావడమూ జరిగింది. చంద్రమౌళి ఆ పన్నెండు మందిలోనూ యోగ్యులైనవారిని ఆరుగురిని ఎన్నుకొని వారికి 'యింటర్వ్యూ' కార్డులు పంపించాడు. ఒక ఆది వారంనాడు ఉదయం 'యింటర్వ్యూ'లు ప్రారంభమైనాయి. ఒక్కొక్క అభ్యర్థితో దాదాపు యిరవై నిముషాలు మొదలుకొని అరగంట వరకు సంభాషించి మంచిచెడ్డలు తెల్సుకున్నాడు. వారిలో ఆరవవాడుగా చివరకు యీ ఎడమచేతి టెన్నిస్ ఆటగాడు లోపలికి వచ్చాడు. రాగానే చంద్రమౌళికి ఎదురుగా నిలబడి నమస్కారం చేశాడు. చంద్రమౌళికి రోజూ తాను చూస్తున్న యీ టెన్నిస్ ఆటగాణ్ణి ఉద్యోగం కోసం వచ్చిన అభ్యర్థిగా చూడవలసి రావటం చిత్రంగా ఉంది. ఆయన అతనికి తన బల్ల ముందున్న కుర్చీ చూపించి 'కూర్చోండి' అన్నాడు. అతడు బిడియపడుతూనే కూర్చున్నాడు. చంద్రమౌళి అతని అప్లికేషను తీసి

చూసి "మీ పేరు పార్థసారథి కదూ?" అని అడిగాడు. అతడు 'అవున'ని తల వూపాడు. తర్వాత ఆయన అతని సర్టిఫికేట్లన్నీ చూశాడు. "టైపూ, షార్టుహ్యాండు" లలో అతని యోగ్యతను పరీక్షించాడు తాను మాట్లాడుతూ ఉంటే అతడు ముందు 'షార్ట్‌హ్యాండ్'లో వ్రాసుకోవలసిన అవసరం లేనివాడివలె టైపు మెషిను ముందు కూర్చుని తాను చెబుతూవున్న దాన్ని వింటూనే టైపు చెయ్యటం ప్రారంభించాడు. తాను వేగం ఎంత హెచ్చించినా అతడెక్కడా తడుముకొన్న జాడ అయినా కానరాలేదు. అతని సన్నని వ్రేళ్ళు అద్భుతంగా, అతి వేగంగా 'టైపు మెషిను' మీద కదులుతూ ఉంటే చూడటం చాలా ఆసక్తి కలిగించింది. తాను చెప్పడం ఆపిన తర్వాత అతడు 'మెషిను'లో నుంచి కాయితాలు తీసి ఆయన కిచ్చాడు. చదివితే ఒక్క అక్షరం కూడా పొల్లుపోకుండా అంతా అలాగే ఉంది. చంద్రమౌళి తన ఆశ్చర్యం పైకి కనుపించకుండా జాగ్రత్తపడి ఆ కాయితాలను బల్లమీద ఉంచి 'బాగానే ఉంది' అంటూ తల పంకించాడు... ఆ యువకుడు చంద్రమౌళితో "మీరు అన్యథా భావించకపోతే ఒక్క విషయం చెబుతా మనుకొంటున్నాను. నేను చాలా బాధలలో ఉన్నాను. ఇంటర్మీడియేట్ ప్యాసయి రెండు సంవత్సరాలయింది. అప్పటినుంచి టైపూ, షార్టుహ్యాండూ నేర్చుకుంటూ ఎన్నో ఉద్యోగాలకు అప్లయి చేశాను. కానీ, నాకే ఉద్యోగమూ దొరకలేదు. నేనందుకు బాధపడనూ లేదు. బహుశా ఆ ఉద్యోగాలు నాకన్నా అర్హులైన వారికే లభించి ఉంటాయని నన్ను నేను సమా

ధాన పరచుకున్నాను. కాని యిప్పుడు నా పరిస్థితులు మరింత విషమించాయి. నాకు ముసలి తల్లిదండ్రులు ఉన్నారు. మా నాన్నగారికి కళ్ళు కనిపించవు. అరవై యేళ్ళువచ్చాయి. మా అమ్మ జబ్బుమనిషి ఎన్నో ఏళ్ళనుంచీ దగ్గుతో బాధ పడుతున్నది. మనిషి చిక్కి శల్యమైపోయింది. ఇన్నాళ్ళూ ఆసరాగా ఉన్న కొద్ది భూమినీ పదిరోజుల క్రిందటనే అమ్మి బాకీలు తీర్చాము ఇక ఇప్పుడు నాకు రెక్కలే ఆధారం. నా సొద అంతా అనవసరంగా చెప్పుకుని మిమ్మల్ని బాధ పెడుతున్నానేమో! నా పరిస్థితిని కాస్త సానుభూతితో చూడండి" అన్నాడు. చంద్రమౌళి అతనివంక నిశ్చలంగా చూశాడు. తర్వాత బల్లమీదికి వంగి "నే నేమీ అనుకోను. మీ యోగ్యతలు చెప్పుకున్నారు. మీ బాధలు చెప్పుకోవడమూ మంచిదే అయినా మిమ్మల్ని నేను రోజూ ఎక్కడో చూస్తున్నాను" అంటూ ఏదో జ్ఞాపకం చేసుకుంటున్నట్టు నటించాడు. ఒక్కక్షణం ఆగి "అవును. జ్ఞాపకం వచ్చింది. ఈ కిటికీలో నుంచి క్రిందికి చూడండి. ఈ ప్రక్కనే ఉన్న క్లబ్బు టెన్నిస్ కోర్టు యిక్కడికి కనిపిస్తూ ఉంటుంది. రోజూ సాయంకాలంపూట మీరు టెన్నిస్ ఆడుతూఉండగా నేను చూస్తున్నాను. టెన్నిస్ చాలా భాగ్యవంతుల వినోదం. ఖర్చుతో కూడిన వ్యవహారం. మీరేమో 'చాలా బీద వాళ్ళ' మని చెబుతున్నారు. నాకు చిత్రంగా ఉంది..." అన్నాడు. ఆ యువకుడు నిట్టూర్చి "అవును. అదీ నిజమే. కాని నేను ధనవంతుణ్ణయి ఉండి విలాసంకోసం ఆడటంలేదు. దాని కోసం నేను రాగి కాసు కూడా ఖర్చు చెయ్యటంలేదు.

నిత్యమూ ఇంట్లో జరుగుబాటే కష్టంగా ఉన్న నాకు ఆట పాటల కోసం డబ్బు ఖర్చు పెట్టడ మనేది కలలోనైనా ఊహించరాని విషయం. ఆ టెన్నిస్ బ్యాటును నేను కొన లేదు. 'అది నా దగ్గరి కెలా వచ్చింది?' అనేది చాలా బాధాకరమైన ఒక కథ. అది తలుచుకున్నప్పుడల్లా నాకు గుండెల్లో చేయివేసి కెలికినట్టుగా ఉంటుంది. ఇప్పటికే కాలం వృథా చేస్తున్నానేమోనని నా కసలే బాధగా ఉంది" అంటూ ఆగిపోయాడు. చంద్రమౌళి చేతి గడియారం చూసు కుని "ఫరవా లేదు. మీరా విషయం కూడా చెప్పవచ్చు. కావలసినంత వ్యవధి ఉన్నది నాకు" అన్నాడు. ఆ యువ కుడు బాధ ధ్వనించే గొంతుకతో, "నేను రెండు సంవత్స రాల క్రిందటనే 'ఇంటర్మీడియేట్' ప్యాసయినాను. నేను చదువుకునే రోజులలో ఎవరితోనూ కలవకుండా ఒంటరిగా ఉండేవాణ్ణి. ఎవరితోనూ స్నేహం చేసుకోవాలనీ, కలిసి తిరగాలనీ ఉండేదికాదు. 'నా చదువే లోకంగా' నాపాటికి నేను కాలం గడుపుతూ ఉండేవాణ్ణి. నేను రెండో సంవత్సరం చదువుతూ ఉండగా ఒక కొత్త కుర్రవాడు మా క్లాసులో చేరాడు. అతని పేరు మధు. చాలా చలాకీగా, హుషారుగా ఉండేవాడు. ఎక్కడో మొదటి సంవత్సరం చదివి వాళ్ళ నాన్నగారికి ట్రాన్స్ఫర్ కావడంవల్ల వచ్చి రెండో సంవత్సరంలో చేరాడు. వచ్చిన రెండు, మూడు రోజులలోనే అందరి పరిచయమూ పొంది నలుగురి అభిమానమూ సంపా దించుకొన్నాడు. అతడు నన్ను మాట్లాడించి నాతో స్నేహం చేసుకోవాలని చూశాడు. కాని నేను బెరుకుబెరుగ్గా మాట్లాడ

టంతో నా తత్వం అతడు వెంటనే కనిపెట్టి మరీచనువుగా స్నేహంగా ప్రవర్తించటం ప్రారంభించాడు. అలా ఒక వారంరోజుల స్నేహంలోనే నన్ను పూర్తిగా మార్చివేశాడు. అతని నవ్వు అంత అద్భుతమైనది. అతని మాట అంత శక్తి కలది. అతడు 'తన నవ్వుతో ప్రపంచాన్నంతటినీ జయించ గలడ'నిపించేది. తర్వాత మా స్నేహం బాగా పెరిగింది. "ఒకరిని చూడకుండా మరొకరం ఉండలేమన్నంత" దూరం వచ్చింది. అతినికి టెన్నిస్ అంటే చాలా అభిమానం. సాయంకాలం అయ్యేసరికి పొట్టి లాగూ, బనియనూ వేసు కొని టెన్నిస్ బ్యాటు చేత్తో వూపుకుంటూ వచ్చేవాడు. నన్ను కూడా తనవెంట రమ్మని గొడవ చేసేవాడు. అతడు ఆడుతూఉంటే చూసేందుకు ఎంతో అద్భుతంగా ఉండేది. అంత వేగంగ; అంత నేర్పుగా టెన్నిస్ ఆడేవా రెవరినీ నేను చూడలేదు. అతడు నన్ను కూడా ఆడమని ప్రోత్స హించేవాడు. తనతో ఆడేవారు మరెవరూ లేని సమయంలో నాకు దాన్ని బోధపరిచేవాడు. తర్వాత తర్వాత నాకు తన బ్యాటు యిచ్చి నేను ఆడుతూ ఉండగా చూస్తూ నుంచునే వాడు. తనకేదైనా పనివున్న రోజులలో తన బ్యాటు నాకు యిచ్చి నన్ను 'ఆడుతూ ఉండమని' చెప్పి వెళ్ళేవాడు. ఈ విధంగా రెండు మూడు నెలలు గడిచేసరికి నాకు ఆట బాగా వచ్చింది. నేను ఎడమచేతితో ఆడటం అతని కెంతో ముచ్చ టగా ఉండేది. నాతో ఆడుతూ తాను కావాలని ఓడిపోతూ, ఆ ఓటమిలోనే ఆనందిస్తూ ఉండేవాడు. తర్వాత పెద్ద పరీ క్షలు దగ్గరికి రావటంవల్ల నేను నా దృష్టి నంతటినీ చదువు

మీదనే కేంద్రీకరించాను. అతడు కూడా కష్టపడి చదువుతూ ఉండేవాడు. సాయంకాలంపూట టెన్నిస్ మాత్రం మానేవాడు కాదు. పరీక్షలైపోయి ఫలితాలు తెలిశాయి. నేను అన్ని సబ్జక్టులలోనూ ప్యాసైనాను. మధు గ్రూపులో తప్పాడు. ఫలితాలు తెలిసిననాటి సాయంకాలం టెన్నిస్ బ్యాటు తీసుకుని నా దగ్గరికి వచ్చాడు. ఇద్దరం నా గదిలో చాపమీద కూర్చున్నాము. నాకేం మాట్లాడాలో తెలియలేదు. అతడు ఒక్క క్షణం ఆగి గద్గదికంగా "ఈ బ్యాటు నువ్వు తీసుకో సారథీ! నేను మళ్ళీ పరీక్షలకు వెళ్ళి గ్రూపులో ప్రాసయ్యేవరకూ టెన్నిస్ కోర్టులో దిగను" అన్నాడు. నాకు ఆశ్చర్యం వేసింది. తర్వాత అతడే నెమ్మదిగా అన్ని విషయాలూ చెప్పాడు. ఇంట్లో వాళ్ళ నాన్నగారు పరీక్షా ఫలితాలు చూడగానే చాలా గొడవ చేశారుట. 'ఆటలలో పడి చదువును నాశనం చేసుకున్నావ'ని చాలా నిష్ఠూరంగానూ, కఠినంగానూ మాట్లాడారుట. "ఆత్మాభిమానం లేశమైనా ఉంటే ఆట కట్టిపెట్టి యీసారి అయినా జాగ్రత్తగా చదివి ప్యాసయినా వనిపించుకో" అన్నారుట. మధు కాస్సేపు కూర్చుని తర్వాత వెళ్ళిపోయే సమయంలో "నేను మళ్లీ కాలేజీలో చేరబోవడం లేదు. టైపు నేర్చుకుంటూ, ఏదైనా ఉద్యోగం చూసుకుందా మనుకుంటున్నాను. నువ్వు ఎప్పుడైనా సరే నా దగ్గరికి రావచ్చు" అని చెప్పాను. "అలాగే" అని తలవూపి వెళ్ళిపోయాడు. కాని ఆ తర్వాత అతడు నాకు చాలా అరుదుగా మాత్రమే కనుపించేవాడు. నేను రోజూ టెన్నిస్ ఆడుతూ ఉండేవాణ్ణి. ఆ ఆటలో బాగా నైపుణ్యం

సంపాదించి ఆ వూళ్ళో క్లబ్బు నిర్వహించిన పోటీలలో నెగ్గాను కూడా. ఆ పోటీలు జరిగేటప్పుడు మాత్రం మధు వచ్చి నన్ను ప్రోత్సహిస్తూ ఉండేవాడు. బహుమతి తీసుకుని యివతలికి రాగానే నన్ను కౌగలించుకుని "నువ్వు పెద్ద ఛాంపియన్ వోయ్! పరీక్షలైపోగానే నేను మరో బ్యాటు కొంటాను. మనిద్దరం ఆడాలి" అంటూ నన్ను అభినందించాడు. తర్వాత రెండు, మూడు సార్లు మాత్రమే నేను అతన్ని కలుసుకో గలిగాను. అతడు రాత్రింబవళ్ళు చదవటం ప్రారంభించాడు. ఆ చదువు అతన్ని పీల్చి పిప్పి చేసింది... బాగా చిక్కిపోయాడు... కాని ఆ చిరునవ్వు మాత్రం అలాగే ఉండేది. నేను తర్వాత ఉద్యోగ ప్రయత్నాలలో ఏవో వూళ్ళకు వెళ్ళవలసి రావడంవల్ల అతన్ని కలుసుకోలేక పోయాను, నేను తిరిగి వచ్చేసరికి పరీక్షలైపోయాయి. టెన్నిస్ బ్యాటు తీసుకుని చివరి పరీక్ష రోజున సాయంకాలం వారి యింటికి వెళ్ళాను. పరీక్షలెలా వ్రాశాడో కనుక్కుని బ్యాటు యిచ్చి వాళ్ళీ కులాసాగా కలిసి కాలక్షేపం చేద్దామని వెళ్లాను. నేను వెళ్లేసరికి యిల్లంతా బోసిగా దీనంగా ఉంది. పంచలో ఏభై యేళ్ళ వ్యక్తి ఒకాయన వాలు కుర్చీలో కూర్చుని ఉన్నాడు. నేను ఆయనను పిలిచి "ఏమండీ మధు ఉన్నాడా యింట్లో?" అని అడిగాను. ఆయన నన్ను 'గేటు దాటి లోపలికి రమ్మ'న్నాడు. వెళ్ళగానే కుర్చీ చూపించి 'కూర్చోమ'న్నాడు... నేను కూర్చుని "మధు..." అంటూ ఉండగా ఆయన దుఃఖం పొంగిపొరలి రాగా ముఖాన్ని చేతులతో కప్పుకున్నాడు. "ఏదో దారుణం

జరిగిపోయింద"నుకున్నాను. ఆయన కాస్సేపాగి కళ్లు తుడుచుకొని విషయమంతా చెప్పాడు. నేను వింటూ రాతిబొమ్మవలె కూర్చుండిపోయాను. నా చేతిలోని 'టెన్నిస్ బ్యాటు' చేతిలో ఉన్న పామువలె తోచింది. దాన్ని క్రింద పడేశాను. మధు పరీక్షలు రెండు రోజులలో ప్రారంభ మవుతాయనగా, ఒకనాడు చదువుకుంటున్న వాడల్లా లేచివచ్చి "నాన్నా! నాకు గుండె నొప్పిగా ఉంది' అన్నాడట. ఆయన "యిక చదువు చాలించి పడుకో. ఏదైనా అతి పనికిరాదు" అన్నాడట. అతడు వెళ్ళి పుస్తకం మూసివేసి పడుకున్నాడట. తెల్లవారి ఎంతకూ లేచిరాకపోయేసరికి వెళ్ళి చూస్తే చలనంలేని కట్టె పడి ఉంది. వెంటనే డాక్టరును తీసుకువచ్చారు. కాని, "అంతా మించిపోయింది. చేసేదేమీ లేద"ని డాక్టరు వెళ్ళిపోయాడు. ఆయన తర్వాత చేతులలో ముఖాన్ని దాచుకుని "నేనే నా బంగారు తండ్రిని చేతులారా చంపుకున్నాను" అంటూ దుఃఖించాడు. నేను చాలా కష్టంమీద తేరుకోగలిగాను. తర్వాత ఆ బ్యాటు ఆయన ముందు ఉంచి, "దీన్ని మీ మధు తన పరీక్షలైపోయేదాకా నా దగ్గర ఉంచమని యిచ్చాడు. 'పరీక్షలు కాగానే మళ్ళీ యిద్దరం కలిసి ఆడుకుందా'మన్నాడు. దీన్ని మీదగ్గరే ఉంచండి" అన్నాను. ఆయన దాన్ని చూచేందుకైనా యిష్టపడక "ఒద్దు నాయనా! దీన్ని నువ్వే ఉంచుకో. వాణ్ణి జ్ఞాపకం చేసే వస్తువును దేన్నీ నేను భరించలేను. నిరంతరం దాన్ని చూస్తూ ప్రేగులు తోడివేసే యీ దుఃఖాన్ని భరించలేను. దీన్ని తీసుకుపో" అన్నాడు. నేను చేసేదేమీ లేక దాన్ని

చేతుల్లోకి తీసుకుని వచ్చేశాను'' అని చెప్పి ఆగాడు. చంద్ర మౌళి అంతా విని కొద్ది క్షణాలు నిశ్శబ్దంగా కూర్చుని "సరే. ఏ విషయమూ నేను తర్వాత తెలియజేస్తాను మీరిక వెళ్ళవచ్చు'' అన్నాడు. ఆ యువకుడు లేచి చంద్రమౌళికి నమస్కరించి వెళ్ళిపోయాడు. తర్వాత ఆ ఆరుగురు అభ్య ర్థులలోను పార్థసారథి తనకు యోగ్యుడుగా కనిపించినందు వల్ల అతనికే 'అపాయింట్‌మెంట్ ఆర్డరు' పంపించాడు. పార్థ సారథి వెంటనే ఉద్యోగంలో చేరి, అప్పటినుంచీ చాలా శ్రద్ధగా పనిచేస్తూ చంద్రమౌళి అభిమానాన్ని యిట్టే సంపా దించాడు.

చంద్రమౌళి కిటికీలోనుంచి క్రిందికి చూస్తున్న వాడల్లా 'బాబుగారూ' అనే పిలుపు వినిపించి వెనుదిరిగి చూశాడు. ప్యూను రాఘవులు నిలబడివుండి "నా పని అంతా అయిపోయింది బాబుగారూ! డ్రైవరు కారు తీసుకుని వచ్చి వాకిట్లో కూర్చుని ఉన్నాడు. మీ రిప్పుడు బయలుదేర రా?'' అని అడిగాడు. చంద్రమౌళి లేచి ఒక్కక్షణం నేప్పు నుంచుని, తర్వాత రాఘవులు అందించిన తాళాలు అందు కుని యివతలికి వచ్చాడు. ఆయన కూర్చుని తలుపు వేసుకో గానే కారు వేగం అందుకుని పరుగెత్తడం ప్రారంభించింది.

* * *

చంద్రమౌళి మొహమూ కాళ్ళూ చేతులూ కడు క్కుని వాలుకుర్చీలో కూర్చుని దినపత్రిక చేతిలోకి తీసు కుంటూ ఉండగా ఒక చేతిలో కాఫీ కప్పుతో, మరొక

చేతిలో ఒకపోస్టుకవరుతో అక్కడికి వచ్చింది శ్రీదేవి. చంద్రమౌళి కవరువిప్పకుండా దాన్ని బల్లమీద అలాగేవుంచి కాఫీ కప్పు అందుకున్నాడు శ్రీదేవి ఆయనకెదురుగా స్టూలుమీద కూర్చున్నది. ఆమెకు ముప్ఫయి రెండేళ్ళ వయస్సుంటుంది. చాలా అందమైన మనిషి ఆమె కాపురానికి వచ్చినప్పటినుంచి చంద్రమౌళి ఆ ఆనంద సముద్రంలో మునకలు వేస్తూ తన వెనుకటి జీవితాన్ని, వెనుకటి విషయాలనూ మరిచేపోయాడు.

శ్రీదేవి, భర్త కాఫీ త్రాగుతున్నంతసేపూ నిశ్శబ్దంగా కూర్చుని తర్వాత ఖాళీ కప్పు అందుకుంటూ 'మన మురళి ఉత్తరం వ్రాశాడు, చూడండి' అన్నది. చంద్రమౌళి అప్పుడు కొడుకు వ్రాసిన ఉత్తరాన్ని చదువుకుని "ఏమున్నదీ? ఎప్పుడూ వ్రాసే సంగతులేగా? హాస్టల్లో తిండి సరిగా లేదనీ ఆ క్రమశిక్షణ తనకు చాలా బాధాకరంగా ఉందనీ, ఇష్టం వచ్చినట్లు వూరిమీదపడి తిరగనివ్వరనీ, గోల చేసేందుకు వీలులేదనీ... యివి ఎప్పుడూవున్న ఆరోపణలేగా! అయినా అటువంటి కట్టుబాట్లకు లోబడి చదువుకోవటంలో వున్న లాభం యిప్పుడు తెలియదు. వాడలా వ్రాస్తున్నాడని నువ్వు దిగులుపడకు. చదువుకునే రోజులలో అలా గట్టి కట్టుబాట్లలో ఉండటం మంచిదే" అన్నాడు.

ఆమె నిట్టూర్చి "ఏమో! ఆరునెలలయింది పిచ్చి తండ్రిని చూసి" అన్నది. చంద్రమౌళి "మరొక రెండు నెలలాగితే ఎలాగూ వాడి పరీక్షలైపోయి యిక్కడికి రానే వస్తాడు. ఇంతలోనే ఆరాటం ఎందుకూ?... ఒక్క సంవ

త్సరం తల్లిదండ్రులనూ, వున్నవారిని పోవలి, చక్కని క్రమశిక్షణ క్రింద ఒక కాలేజీ హాస్టల్లో ఉండటం వాడికి అంత బాధగా వుంది. నా విషయం చూడు. నాకు వూహ తెలియకముందే నా తల్లిదండ్రులు చచ్చిపోయారు. వారాలు చేసుకుని, వారినీ వీరినీ ప్రార్థించి చందాలు పోగుచేసి జీతాలు కట్టి చదువుకున్నాను. ఒక యిల్లనీ వాకిలి అనీ లేకుండా ఒక్కొక్కప్పుడు వీధి లాంతరు క్రింద కూర్చుని చదువుకున్నాను..." అంటూ ఆలోచనలో పడిపోయాడు.

శ్రీదేవి మరేమీ మాట్లాడలేదు. మరొక నిముషం సేపు అలాగే కూర్చుని తర్వాత లేచి "నేను పేరంటానికి వెళ్ళి వస్తాను. కాస్త పొద్దుపోతుందేమో? మీరు ఇంట్లోనే ఉంటారా? ఎక్కడికైనా వెళ్ళదలుచుకున్నారా?" అని అడిగింది. ఆయన తల వూపి "ఎక్కడికీ వెళ్ళను" అన్నాడు. "అయితే, నేను సిద్ధమై వస్తాను. ఒకసారి కిందికి వచ్చి, తలుపు వేసుకుని పైకి వొద్దురు గాని..." అంటూ శ్రీదేవి క్రిందికి వెళ్ళిపోయింది.

తూర్పున పూర్ణచంద్రబింబం వెన్నెలలను వెదజల్లుతూ ఉదయించింది. తెలని శరత్కాలపు మేఘాలు దూది పింజల వలె ఆకాశంలో అక్కడక్కడ కదులుతున్నాయి ఇంటి ఆవరణలోని కొబ్బరిచెట్ల ఆకులు వెన్నెల పూతతో వెండి కత్తులను ఒకదాని ప్రక్కన మరొకటిగా పేర్చినట్టు ప్రకాశిస్తున్నాయి. పక్క డాబామీద పండు వెన్నెలలో యిద్దరు పిల్లలు పరుగులెత్తుతూ ఆడుకుంటున్నారు.

చంద్రమౌళి కొద్ది నిముషాలపాటు దినపత్రికలో విశేషాలు చూసి తర్వాత తల ఎత్తగానే ఆకాశంలో ఆయనను ముగ్ధుణ్ణి చేసే అపురూపమైన దృశ్యం కనుపించింది. పెద్ద ప్రమిద ఆకారంలో ఉన్న పలుచని మబ్బు ముందు ఉజ్జ్వలంగా కాంతులీనుతున్న ఖరీదైన మంచి ముత్యం వలె ఉన్నది చంద్రబింబం. పక్క డాబామీద ఆడుకుంటున్న యిద్దరు పిల్లలలో మగపిల్లవాడు "మల్లికా! ఆ మబ్బ చూడవే. దీపపు ప్రమిదలా లేదూ?" అంటున్నాడు.

చంద్రమౌళి ఆలోచనలో పడ్డాడు. ఆయన నలభై అయిదేళ్ళ జీవితంలోనూ ఎన్నడూ గతాన్ని నెమరు వేసుకోవలసిన అవసరం కాని, సందర్భం కాని, లేకపోయింది. పుట్టగానే తల్లినీ, తండ్రినీ దూరం చేసుకుని ఎవరో బీద దూరపు బంధువులు దగ్గరికి తీసి పెంచగా బాల్యం గడిపాడు. తర్వాత ఫస్టుఫారం నుంచీ, బి. ఏ వరకూ వారాలు చేసుకుంటూ కాలం గడిపాడు. అదృష్టం బాగుండటం వల్లనూ, నోరు మంచిది కావడంవల్లనూ మంచి ఉద్యోగమే దొరికింది. వారూ వీరూ సంకల్పించి వివాహం చెయ్యగా నిక్షేపంగా మారు మాటాడకుండా బుద్ధిగా పెళ్ళి చేసుకున్నాడు. అత్యంత అనుకూలవతి అయిన భార్యతో, చదువుకుంటూ పైకివస్తున్న కొడుకుతో, జీవితం ఆయనకు చక్కని సిమెంటు రోడ్డుమీద కారు ప్రయాణంవలె అన్ని విధాలా హాయిగా ఉన్నది. వివాహమైన తర్వాత ఎన్నడూ ఆయన తన పూర్వ జీవితాన్ని గురించి ఆలోచించనే లేదు. ఎవరైనా బీదపిల్లలు ఏదైనా సహాయం కావాలని వస్తే వారిని ఎక్కువగా

మాట్లాడించకుండా చేతనైన సహాయం చేసి వెంటనే పంపి వేసేవాడు.

ఇప్పుడు తీరికగా కూర్చుని ఆకాశంలో ప్రమిద ఆకారంలో ఉన్న మబ్బును చూస్తూవుండగా పక్కడాబామీద వెన్నెలలో యిద్దరు పిల్లలూ పరుగులెత్తుతూ ఆడుకుంటూ ఉండగా, ఆయనకు ఎన్నడో జరిగిన విషయాలు జ్ఞాపకం రావడం ప్రారంభించాయి. తానూ యిలాగే శుభ్రజ్యోత్స్న ప్రపంచాన్ని ఆహ్లాదంలో ముంచెత్తుతూ ఉండగా ఆటలాడుకున్నాడు. ఇలాగే వింతవింత ఆకారాలలో ఉన్న మబ్బులను మరొకరికి చూపిస్తూ "ఆ మబ్బు మొసలిలా లేదూ? ఈ మబ్బు గిన్నెలా లేదూ! అక్కడ ఆ మబ్బు మొగలి పొదలా లేదూ?" అంటూ ఉండేవాడు. తనపక్కన అప్పుడు తన మాటలు వింటూ పన్నెండేళ్ళ పిల్ల ఉండేది. అవును పన్నెండేళ్ళ బంగారు బొమ్మ... సృష్టికర్త తన సర్వశక్తులనూ వినియోగించి ఎంతో దీక్షతో, నిశ్చల బుద్ధితో మలచిన పుత్తడి బొమ్మ... ఆ పిల్ల నవ్వుతూ ఉంటే ముత్యాలూ రత్నాలూ జలజల రాలుతున్నట్టుండేది.

చంద్రమౌళి భార్య పిలుపు విని వెనక్కు తిరిగి చూశాడు. శ్రీదేవి మెట్ల దగ్గర నిలబడి ఉండి "మీరు క్రిందికి వచ్చి తలుపు వేసుకోండి. నేను వెడుతున్నాను" అన్నది. ఆమె కనకాంబరం రంగు సిల్కు చీర కట్టుకుని పేరంటానికి పోయేందుకు సిద్ధమై ఉన్నది. ఆయన లేచి క్రిందికి వెళ్ళి ఆమె కారులో ఎక్కి వెళ్ళిపోగానే, తలుపు గడియ వేసుకుని మళ్ళీ పైకి వచ్చి వాలు కుర్చీలో కూర్చు

న్నాడు. ఆకాశం యిప్పుడు నిర్మేఘంగా ఉన్నది. ప్రక్క డాబామీద యింతవరకూ ఆడుకుంటున్న పిల్లలిద్దరూ క్రిందికి వెళ్లిపోయారు కాబోలు — చుట్టుప్రక్కల అంతా నిశ్శబ్దంగా ఉన్నది.

చంద్రమౌళి మళ్ళీ ఆ విషయాన్నే మననం చేసుకోవడం ప్రారంభించాడు. ఆయన అప్పటికి పధ్నాలుగేళ్ళ వాడు. పట్నంలో ఉండి వారాలు చేసుకుని చదువుకుంటూ ఒకసారి వేసవి సెలవులలో తన బీద బంధువుల వూరికి వెళ్ళాడు. అది ఒక చిన్న పల్లెటూరు. ఆ వూరి చుట్టూ బంగారం పండే సారవంతమైన భూములుండేవి. ఊరికి కొద్ది దూరంలో నది ఉండేది. నది ఒడ్డునే ఒక పాడుబడిన ప్రాచీన కట్టడం ఉండేది. దాని చుట్టూ ఒక పెద్ద కొబ్బరితోట. చంద్రమౌళికా వూళ్ళో ఏమీ తోచేది కాదు. 'ఇంత నిశ్శబ్దంగా మనుష్యులెలా జీవించగలరా!' అనిపించేది. ఆ వూళ్ళో పగలే ఏమీ సందడి ఉండేది కాదు. పైగా తన యీడువారందరూ తమ పనులమీద తాము ఉండేవారు. ఒకవేళ ఎవరైనా తనను కలుసుకోవటం తటస్థించినా వారి అభిరుచులూ, తన అభిరుచులూ వేరుగా ఉండేవి. వారు మాట్లాడే విషయాలు తనకు మొరటుగా ఉండేవి. తాను మాట్లాడితే వారికి వింతగా ఉండేది. అందువల్ల ఎవరి ప్రమేయమూ పెట్టుకోకుండా అతడు వూరికి దూరంగా నడిచివెళ్లి నదివొడ్డున ఉన్న మండపం దగ్గర ఏదో చదువుకుంటూ కూర్చునేవాడు. ఒకనాడతడు అక్కడ స్తంభాని కానుకుని కూర్చుని ఉండగా ఆ అమ్మాయి అటువైపు వచ్చింది.

ఆమె వెంట అయిదేళ్ళ పిల్లవాడొకడు చేతిలో కొయ్య బొమ్మతో నడిచి వచ్చాడు. వాళ్ళిద్దరూ అక్కడ మరొక వైపున కూర్చుని ఆడుకోవటం ప్రారంభించారు. చంద్రమౌళి ఆ పిల్లను ఉద్దేశించి 'మీ యిల్లెక్కడ?' అని ప్రశ్నించాడు. ఆ పిల్ల వెనుదిరిగి తన విశాల నయనాలను మరింత పెద్దవిగా చేసి అతనివంక చూసింది. తర్వాత పూరివైపు చూపిస్తూ 'అక్కడ' అని చెప్పింది. చంద్రమౌళి మళ్ళీ "వీడు నీ తమ్ముడా?" అని అడిగాడు. ఆ పిల్ల 'అవున'న్నట్టు తల వూపింది. అతడు ఒక్క క్షణం ఆగి మళ్ళీ 'నీపేరేమిటి?' అని అడిగాడు. 'ఉషాబాల' అని సమాధానం చెప్పిందా పిల్ల.

గాలి మందమందంగా హాయిగా వీస్తున్నది. సూర్యుడు తన ప్రతాపం చాలించి పడమటి దిక్కున అస్తమిస్తున్నాడు. ఆకాశం రంగురంగుల మబ్బులతో నిండి చిత్రలేఖనంలో ప్రాథమిక సూత్రాలైనా తెలియని పసివాడు తన చిత్తం వచ్చినట్టు రంగులు పూసి వ్రాసిన చిత్తరువు వలె ఉన్నది. కొద్ది నిమిషాలలోనే సూర్యాస్తమయం అయి దేవకన్యలు తమలో తాము ఆడుకుంటూ విసిరిన బంగారు బంతివలె చంద్రబింబం ఉదయించింది.

ఉషాబాల ఆట చాలించి తమ్ముణ్ణి వెంటబెట్టుకొని బయలుదేరింది. చంద్రమౌళి కూడా వెంట నడిచాడు. నడుస్తూ చిన్న విషయాలు కనుక్కున్నాడు. ఆ పిల్ల తల్లి అయిదేళ్ళ క్రిందట చనిపోయింది. భార్య పోయి సంవత్సరం తిరగ్గానే ఆ పిల్ల తండ్రి మళ్ళీ పెళ్ళి చేసుకున్నాడు. వెంటనే

భార్యను కాపురానికి కూడా తీసుకుని వచ్చారు. మొదట్లో సవతి తల్లి యీ పిల్లను బాగానే చూసేది. కాని కాలంగడిచే కొద్దీ ఆమెలో మార్పు వచ్చింది. ఆమెలో కోపమూ, అసహనమూ ఎక్కువయి ఆ పిల్లను కొద్దిగా బాధపెడుతూ ఉండేది, ఆ పిల్లకు శక్తికి మించిన పనులను చెప్పటమూ, సరిగా చెయ్యలేదని సాధిస్తూ ఉండటమూ సాగించింది. ఏ పని అయినా చెప్పేదాకా చెయ్యకపోతే "నేను చెబితేగాని చెయ్యవన్నమాట" అనేది. చెప్పకుండా చేసుకుపోతే "నేను చెప్పనిదే ఎందుకు చేశావు?" అని సాధించేది. తర్వాత ఆమెకు కూడా ఒక మగపిల్లవాడు పుట్టాడు. అప్పటినుంచి ఆమె ఆ పిల్లను కొంచెం ప్రేమగానే చూడటం ప్రారంభించింది. అయినా సాధింపూ కోపమూ, అసహనమూ మాత్రం పూర్తిగా పోలేదు. ఆ పిల్ల చాలా దీనంగాఉండేది. ఎప్పుడో చచ్చిపోయిన తల్లి తనకు గుర్తులేదు. సవతి తల్లిలో మాతృప్రేమ కనిపించటంలేదు. తండ్రి తనవిషయం అసలు పట్టించుకోడు. అంతా విన్నతర్వాత చంద్రమౌళి గుండె ద్రవించింది. అతడు నిట్టూర్చి "నీకు నాన్న అయినా ఉన్నాడు. నా సంగతి మరీ అన్యాయం. మా నాన్నా, అమ్మా నేను పుట్టిన రెండు మూడేళ్ళలోనే పోయారు. వాళ్ళ ముఖాలైనా నాకు గుర్తులేవు" అన్నాడు. ఈ సారి జాలిపడటం ఆ పిల్లవంతు అయింది. దీనంగా ఉన్న అతని ముఖాన్ని ఆమె చాలా ఆర్ద్రమైన దృక్కులతో చూసింది. చంద్రమౌళి వారి యింటి వరకూ వెళ్ళి వారిద్దరూ ఇంట్లోకి వెళ్ళిన తర్వాత తన దారిన తాను వచ్చేశాడు.

ఆ నాటినుంచీ వాళ్ళిద్దరూ నది ఒడ్డునవున్న కొబ్బరి
తోటలో కలుసుకునేవారు. పశ్చిమాద్రిన క్రుంగిపోతూ
సూర్యబింబం తన కిరణజాలంతో లోకానికి బంగారుపూత
వేస్తూవుండే సమయంలో వారిద్దరూ కొబ్బరిచెట్లమధ్య
పరుగులెత్తుతూ ఆడుకునేవారు. దేవలోకంలోని అప్సర
కన్యలు ఉపయోగించే నిర్మలమైన గుండ్రని అద్దంవంటి
చంద్రబింబం తన చల్లని కిరణాలతో లోకానికి వెండిపూత
వేసే సమయంలో మంటపంలో కూర్చుని కబుర్లు చెప్పు
కుంటూ వుండేవారు. జలతారు వస్త్రం మడతలలో దాచి
ఉంచబడిన మంచి ముత్యంవలె పలుచని తెలిమబ్బులలో
చంద్రుడు చిక్కుబడినప్పుడు వారిద్దరూ అటే చూస్తూ
కూర్చుని "అదుగో, చంద్రుడు మబ్బుల్లోకిపోయాడు. ఇటు
మళ్ళీ యివతలికి వస్తున్నాడు. మళ్ళీ ఆ మబ్బు చంద్రుణ్ణి
మింగేందుకు వస్తున్నది" అనుకుంటూ ఉండేవారు.

ఒకనాడు వారు ఒకరివెంట ఒకరు పరుగెత్తుతూ ఆడు
కుంటూవుండగా ఆకాశం వున్నట్టుండి మేఘాలతో నిండి
పోయింది. అంతవరకూ నిరంకుశంగా ఆకాశ సామ్రాజ్యాన్ని
పరిపాలించిన వేసవి బలహీనమైపోయింది. ఏ చిన్న మబ్బు
తునక విప్లవం ప్రారంభించిందో తెలియదు. ఉన్నట్టుండి చిన్న
చిన్న మబ్బులన్నీ కలిసి మహాశక్తిగా రూపొంది వేసవిని
గద్దెదించి తమ పరిపాలన ప్రారంభించాయి. ఆకాశం నల్లగా
నిండు కుండవలెవున్నది. అంతవరకూ మిలమిలలాడిన నక్ష
త్రాలు మాయమైపోయాయి. ఒక దిక్కున మేఘాలు తమ

విజయచిహ్నంగా చేస్తున్న జయధ్వానాలవలె ఉరుమటం కూడా ప్రారంభించాయి.

ఉషాబాల ఆకాశంవంక చూసి "అమ్మో! వర్షం వొచ్చేట్టున్నది. మా పిన్ని వూరుకోదు. నేను వెళ్ళిపోతాను బాబూ!" అంటూ మెట్లుదిగటం ప్రారంభించింది. చంద్రమౌళి, పదారు వన్నె పసిడిపాదాలు కనిపించేట్టు పరికిణీ కుచ్చెళ్ళను పైకి పట్టుకుని త్వరత్వరగా క్రిందికి దిగిపోతున్న ఉషాబాలను చూస్తూ కూర్చున్నాడు. అలా ఆ పిల్ల కొన్ని మెట్లు దిగే సరికే తన నెవరో తరుముకుని వచ్చినట్టు వాన రానేవచ్చింది. మళ్ళీ ఆ పిల్ల త్వర త్వరగా పైకిరాక తప్పలేదు. అక్కడి నుంచి వానజల్లు వారి నిద్దరినీ మంటపం లోపలికి తరిమి వేసింది. ముందు ఉషాబాలా, వెనక చంద్రమౌళీ వాన రొద వింటూ అలాగే నిలబడిపోయారు. ఉషాబాల పండుతమల పాకుల వంటి తన చేతులలో పైనుంచి పడుతున్న వాన నీటిని పట్టుకుని ఒక్కసారిగా చంద్రమౌళి మొహాన చల్లింది. చంద్రమౌళి మొహం తుడుచుకుంటూ 'ఉరుకో ఉషా! మరీ అల్లరి వేషాలు వెయ్యకు. నేను రేపు పొద్దున్నే వెళ్లిపోతున్నాను" అన్నాడు. ఆ పిల్ల మళ్ళీ నీళ్ళు అతనిమీద చల్లబోతూ ఆగింది. ఒక్క క్షణం వూరుకుని చేతిలోని నీటిని నేలమీద చల్లింది. చేతులు పరికిణీకి తుడుచుకున్నది. తర్వాత కళ్ళలో అమాయకత్వం వొలుకుతూ ఉండగా "మళ్లీ రావా?" అని అడిగింది. అతడు "రాకేం? మళ్లీ సంవత్సరానికి... ఉషా! నేను నీకు గుర్తుంటానా?" అని అడిగాడు. ఆ పిల్ల ఏమీ మాట్లాడలేదు. కొన్ని క్షణాలు

నిశ్శబ్దంగా కూర్చున్నది. అతడే మళ్ళీ "నేను అక్కడికి వెళ్ళి మళ్ళీ వారాలు ఏర్పాటు చేసుకోవాలి. ఈ సెలవులలో ఎవరున్నారో...ఎవరు వూరు వదలి పోయారో ... పోయిన సంవత్సరం నేను ప్రతి శుక్రవారం జిల్లా జడ్జిగారి యింట్లో భోజనం చేసేవాణ్ణి... ఈ చొక్కా, లాగూ యిచ్చింది కూడా ఆయనే. అప్పటికే బదిలీ అవుతుందని అనుకునేవారు. ఇప్పుడున్నారో లేరో" అన్నాడు. ఉషాబాల ఏమీ మాట్లాడలేదు. చంద్రమౌళి కూడా తర్వాత ఏమీ మాట్లాడకుండా మౌనంగా కూర్చున్నాడు. వాన అలా కొంతసేపు కుండపోతగా కురిసి తర్వాత కొద్దిగా తగ్గింది. చంద్రమౌళి చేయి బయటికి చాపి చూసి "వాన తగ్గింది. యిక పోదాంపద" అన్నాడు మెట్లు దిగుతూ. ఉషాబాల అతన్ని అనుసరించింది. ఇద్దరూ వూళ్ళోకి వచ్చారు. ఉషాబాల యింటిముందాగి చంద్రమౌళి "రేపు ప్రొద్దున్నే వెళ్ళిపోతాను నేను. మళ్ళీ కనిపిస్తావా?" అని అడిగాడు. ఆపిల్ల తల వూపి లోపలికి పోతూ ఒకసారి తన లేడి కళ్ళను అతని వైపు తిప్పిచూసింది. తర్వాత యింట్లోకి వెళ్ళిపోయింది. చంద్రమౌళి నెమ్మదిగా నడిచి తన యింటికి వచ్చాడు.

అతడా మర్నాడు బండ్లో ఎక్కి స్టేషనుకు వచ్చాడు. ఉషాబాల అతనికి మళ్ళీ కనిపించనేలేదు. మళ్ళీ సెలవులకు అతడా వూరికి వెళ్ళేసరికి వారా వూళ్లో లేరు.

చంద్రమౌళి గాఢంగా నిట్టూర్చాడు. 'తర్వాత ఆమె ఏమయింది? ఎలా బ్రతికింది?' అనే ప్రశ్నలకు సమాధానమి

లేదు. ఇదంతా తన మనస్సులో ఎక్కడో అట్టడుగున పడి పోయిన విషయం. తన చదువూ, ఉద్యోగమూ, ప్రమోషన్లూ, పెళ్ళీ, అత్యంత సంతృప్తికరమైన వైవాహిక జీవితమూ, వీటి అడుగున ఎక్కడోపడి యిన్నాళ్ళకు యీ పిల్లల ఆట చూస్తూవుండగా యిది బయటికి వచ్చింది.

ఆ తర్వాత ఆయన కొన్ని నిముషాలపాటు అలా నిశ్శబ్దంగా కూర్చున్నాడో లేదో క్రిందినుంచి శ్రీదేవి పిలుపు వినవచ్చింది. ఆయన వెంటనే క్రిందికి దిగివచ్చేశాడు.

* * *

ఉదయం చంద్రమౌళి ఆఫీసుకువెళ్ళి తన కుర్చీలో కూర్చోగానే రాఘవులు ఒక కాగితం తెచ్చియిచ్చాడు. 'పార్థసారథిగారు యిమ్మని చెప్పారండీ' అన్నాడు.

పార్థసారథి 'తన తల్లికి అకస్మాత్తుగా ప్రాణంమీదికి వచ్చిందనీ', 'అర్థరాత్రివేళ ఆసుపత్రికి తీసుకు వెళ్ళవలసి వచ్చిందనీ', 'రెండు గంటలు ఆలస్యంగా ఆఫీసుకువచ్చి అన్ని విషయాలూ మాట్లాడగలననీ', వ్రాశాడు. చంద్రమౌళి ఆ కాగితాన్ని ప్రక్కనే ఉంచుతూ రాఘవులతో "సరే, నువ్వు వెళ్ళవచ్చు" అన్నాడు.

తర్వాత ఆయన తన పనిలో లీనమైపోయాడు. పన్నెండు గంటలవేళ రాఘవులు కాఫీ తెచ్చి యిచ్చాడు. చంద్రమౌళి విశ్రాంతిగా కూర్చుని కాఫీ త్రాగుతూవుండగా పార్థసారథి లోపలికి వచ్చాడు. అతని ముఖం చిన్నబోయి వుంది.

చంద్రమౌళి "కూర్చోండి. మీ కాగితం చూశాను. ఎలావున్నది మీ అమ్మగారికి?" అని అడిగాడు. పార్థసారథి దీనంగా "ఎలా వున్నదని చెప్పను! డాక్టరు ఏ విషయమూ రెండు రోజులు గడిస్తేగాని చెప్పలేనంటున్నాడు. రాత్రి ఉన్నట్టుండి దగ్గు ఎక్కువై అపస్మారకస్థితి వచ్చింది. పలకడం మానివేసింది. మన స్పృహలేదు. మేము అప్పటికప్పుడే ఆసుపత్రికి తీసుకుపోయాము. డాక్టరు పరీక్షచేసి ఏవో యింజెక్షనులు యిచ్చాడు. కాని యింతవరకూ మన లోకంలోకి రాలేదు. అలాగే చలనం లేకుండా పడివున్నది... మా నాన్నను చూస్తూవుంటే నా కడుపు తరుక్కుపోతున్నది... అక్కడే ఒక ప్రక్కగా మోకాళ్ళమీద తల వాల్చుకుని కూర్చునివున్నాడు. ఆయన పెద్దవాడు. పైగా కబోది" అన్నాడు.

చంద్రమౌళి జాలిగా "అయితే మీరు అక్కడే ఉండటం చాలా ముఖ్యం. వెంటనే వెళ్ళి దగ్గరే ఉండండి. అన్నట్టు మీ అమ్మగారి వయసెంత?" అని అడిగాడు. పార్థసారథి "ముప్పయి అయిదో నలభయ్యో వుంటాయి. అయినా దాదాపు అయిదారేళ్ళనుంచీ వున్న దగ్గును నిర్లక్ష్యంచేసి యీ స్థితికి తీసుకువచ్చింది. నా చదువు కోసం 'ఎలా డబ్బు సమకూర్చడమా' అన్న ప్రశ్న తప్ప నా తల్లిదండ్రులకు యిన్ని ఏళ్ళుగా మరొక ఆలోచనేలేదు. మా నాన్న తాలూకా ఆఫీసులో చీకటిగదిలో టైపు చేస్తూనే జీవితమంతా గడిపాడు. రిటైరయ్యే వయస్సు వచ్చేసరికి

చూపు మందగించిపోయింది. ఇప్పుడు పరిస్థితులిలా విషమించిపోయాయి" అన్నాడు.

చంద్రమౌళి "మీకే సహాయం కావలసివచ్చినా సంకోచం అక్కర్లేదు. ఇక్కడికి రండి. నాకు చేతనైనదంతా చేయగలను" అన్నాడు. పార్థసారధి ఆర్ద్రమైన కళ్ళతో, "కృతజ్ఞుణ్ణి" అని చెప్పి వెళ్ళిపోయాడు. ఆనాటి సాయంకాలం పని పూర్తిఅయిన తర్వాత చంద్రమౌళి కిటికీలో నుంచి క్రిందికి చూస్తే క్లబ్బు టెన్నిస్‌కోర్టు నిర్మానుష్యంగా బోసిపోయి కనిపించింది.

* * *

మర్నాడు సాయంకాలం ఆఫీసు మూసివేసే సమయంలో చంద్రమౌళి వాకిట్లో నిలబడివుండగా పార్థసారధి రిక్షా దిగివచ్చాడు. అతడు మరీ దీనంగా ఉన్నాడు. అతడు రిక్షావాడికి డబ్బులిస్తూ ఉండగా చంద్రమౌళి "ఏమండీ! ఎలా ఉన్నది మీ అమ్మగారికి?" అని అడిగాడు. పార్థసారధి కళ్ళు చెమ్మగిలుతూ ఉండగా "ఏం చెప్పను? ఈ రాత్రి గడవటం కష్టమేనంటున్నాడు డాక్టరు. ఆమె అప్పుడప్పుడు మాత్రం కళ్ళు తెరచి చూస్తున్నది. ఏవో కొత్త ఇంజక్షనులు కావాలని వ్రాసి యిచ్చాడు డాక్టరు. మిమ్ములను డబ్బు అడుగుదామని వచ్చాను" అన్నాడు. చంద్రమౌళి వెనుతిరుగుతూ "అలా అయితే లోపలికి రండి. డబ్బు యిస్తాను. తర్వాత నా కారులో ఎక్కితే మిమ్ములను దోవలో ఆసుపత్రి దగ్గర దింపి నేను వెళ్ళిపోతాను' అంటూ లోపలికి నడిచాడు. పార్థసారధి ఆయన వెంటనే వెళ్ళాడు.

చంద్రమౌళి నూరు రూపాయల నోటు నొకదాన్ని అతని చేతికిచ్చి "ఇది సరిపోతుందా?" అని అడిగాడు. పార్థసారథి తలవూపి. ఆ నోటు అందుకున్నాడు. ఇద్దరూ బయలు దేరి హాస్పిటల్ ముందుకు వచ్చేసరికి కారు ఆపి చంద్రమౌళి "మీరు దిగండి" అన్నాడు. అంతవరకూ దీనంగా మరో ప్రపంచంలో ఉన్నట్టున్న పార్థసారథి వెంటనే క్రిందికి దిగి "నా కేమిటో భయంగా ఉన్నదండీ. దయచేసి మీరు కూడా రారాదూ?" అన్నాడు.

చంద్రమౌళి "వస్తాను. కాని మీరలా అధైర్య పడ కూడదు. ఇటువంటి సమయాల్లో ధైర్యం చాలా అవసరం. మరీ అంత నిస్పృహకారి పోకూడదు" అంటూ దిగి అతని వెంటనే లోపలికి వెళ్ళాడు.

అది పెద్ద ఆసుపత్రి. ముందు పెద్ద వరండాలో వరుస లుగా మంచాలు ఉన్నాయి. అక్కడొక్కటీ అక్కడొక్కటీ పడకలు ఖాళీగా ఉన్నప్పటికీ మిగిలిన అన్ని మంచాలలోనూ రోగులు పడుకుని కొందరూ, కూర్చుని కొందరూ ఉన్నారు. డ్యూటీలో ఉన్న నర్సు ఎవరి అవసరాలు ఏమిటో కను క్కుంటూ అటూ యిటూ తిరుగుతున్నది. మిగిలినవి ప్రత్యేకమైన గదులు. వాటిలో రెండేసి మంచాలు ఉన్నాయి. ఒక గదిలో పెద్ద గొడవ జరుగుతున్నది. ఒక రోగిచేత మందు త్రాగించడం కోసం యిద్దరు నర్సులూ డాక్టర్లూ విశ్వప్రయత్నాలు చేస్తున్నారు. అతడు మాత్రం అందరినీ తోసివేస్తూ "మీరు నాకు విషం పోస్తున్నారు. నేను తాగను గాక తాగను" అని అరుస్తూ కేకలు పెడుతూ

గందరగోళం చేస్తున్నాడు. చంద్రమౌళీ, పార్థసారథీ ఆ గది ముందు ఒక్క క్షణం ఆగారు. పార్థసారథి నవ్వి "అతడొక లక్షాధికారి. తనను ఎవరో ఒకరు విషంపెట్టి చంపేసి తన ఆస్తిని కాజేస్తారని ఎప్పుడూ భయపడుతూ ఉండేవాడు. ఇంట్లో అందరిమీదా, చివరకు కట్టుకున్న పెళ్ళాంమీద కూడా అనుమానమే. ఇప్పుడేమో జబ్బుచేసింది. ఇక్కడికి వచ్చినప్పటినుంచీ యింతే. నానా హంగామా చేస్తున్నాడు" అని చెప్పాడు. చంద్రమౌళికి నవ్వు వచ్చింది. ఆయనకి ఆసుపత్రి వాతావరణమే కొత్తగా ఉంది. తనజీవితంలో ఎన్నడూ ఆయన యింతవరకూ ఆసుపత్రి ఎరుగడు. ఎప్పుడైనా అడపా దడపా చిన్నచిన్న జ్వరాలూ, జలుబులూ వస్తే శ్రీదేవి తన పరిచర్యతో, చిన్న చిన్న గృహవైద్యాలతో సేదదీర్చేది. వారిద్దరూ అలా నడుస్తూ చివరి గదుల దగ్గరికి వచ్చారు. ఒక గది ముందు ఆగి పార్థసారథి "రండి లోపలికి" అంటూ తాను ముందు నడిచాడు. చంద్రమౌళి గుమ్మం దాటి లోపలికి వెళ్ళి చుట్టూ చూశాడు.

ఆ గదిలో ఒకే మంచం ఉంది. మంచానికి దిగువగా చాపమీద ఒక ముసలి, పడుకుని నిద్రపోతున్నాడు. అతని గడ్డం పండి వుంది. గదిలో నేల అంతా తెల్లని నాపరాతితో శుభ్రంగా వుంది.

పార్థసారథి రోగి మంచానికి పక్కగా ఉన్న కుర్చీని యివతలికి లాగి చంద్రమౌళి నుద్దేశించి "కూర్చోండి" అన్నాడు. చంద్రమౌళి కూర్చుని రోగి వైపు చూశాడు.

వేళ్ళ తరబడి దగ్గుతో, ఆయాసంతో, కృశించిపోయిన బలహీనమైన శరీరమామెది. చాలా నెమ్మదిగా, బరువుగా గాలి పీలుస్తున్నది. ఆరిపోబోతున్న దీపశిఖవలె చావూ బ్రతుకుల మధ్య ఊగులాడుతున్నది.

చంద్రమౌళి ఒక్క నిముషం ఆగి తర్వాత లేచి నుంచుని "మీరు ధైర్యంగా ఉండండి. మన మింతకన్నా చేయగలిగింది ఏమీ లేదు. మనం అలవరచుకోవలసినదల్లా ధైర్యంగా నిలబడటమే" అన్నాడు. పార్థసారథి దుఃఖిస్తూ "ఏం ధైర్యమో! ఎంతగా ప్రయత్నించినా యీ బాధ తన్నుకుని పైకి వస్తున్నది. ఉన్న ఆ ఒక్క దిక్కూపోతే యీ కబోది తండ్రి, నేనూ ఎన్ని అగచాట్లపాలు కావలసి వస్తుందో!" అన్నాడు. ఇంతలో చాపమీద పడుకునివున్న వృద్ధుడు లేచి మాటలు వినవస్తున్న వైపు మొహం తిప్పి దీనంగా కూర్చున్నాడు. చంద్రమౌళి యివతలకు వస్తూ మళ్లీ తల తిప్పి రోగివైపు ఒకసారి చూశాడు. ఆమె యిప్పుడు కళ్ళు తెరుచుకుని మౌనంగా పడుకుని ఉన్నది.

చంద్రమౌళినడవటం ప్రారంభించాడు. పార్థసారథి వెనక నుంచి 'నేను ఉండిపోతానండీ' అనటం వినిపించింది. బయట చీకట్లు అలముకుంటున్నాయి. వరండాలో అక్కడొక మనిషి అక్కడొకమనిషితప్ప సందడేమీ లేదు. చంద్రమౌళి బూట్ల చప్పుడుకూడా వినపడనంత నెమ్మదిగా నడుస్తున్నాడు. ఆమె ముఖమేఆయనకుచిరపరిచితమైనదిగా మాటిమాటికీజ్ఞప్తికివస్తు న్నది. ఒక అద్భుత శిల్పం చెయ్యి విరిగీ, కాలు విరిగీ వికృతమై

పోయినట్లూ, పసి పిల్లవాడు ఎంతో ఆపేక్షగా చూసుకుంటున్న ఆటబొమ్మ పగిలి ముక్కలై పోయినట్లూ, చిత్రకారుడు తాను జీవితమంతా కృషిచేసి, తన నైపుణ్యం అంతా ధారపోసి చిత్రించిన రమణీయ చిత్రం మీద ఒక మూర్ఖుడు రంగులు పులిమినట్లూ ఉన్నది. గాజు కొంపలో ఉండి బయటి ప్రపంచాన్నీ మనుష్యులనూ చూసేవాడికి అన్నీ చాలా అస్పష్టంగా కనిపించినట్టు ఏదో అస్పష్టరూపం ఆయన మనస్సులో తెలిసీ తెలియకుండా యిబ్బంది పెడుతున్నది.

చంద్రమౌళి కారు దిగి యింట్లో ప్రవేశించగానే శ్రీదేవి ఎదురుగావచ్చి "ఏమిటండీ అలా వున్నారు?" అని అడిగింది. ఆమె తన భర్త ఎన్నడూ పరధ్యానంగా ఉండటం చూసి ఎరుగదు. ఆయన "ఏమీ లేదు" అని చెప్పి దుస్తులు మార్చుకొని పైన వాలు కుర్చీలో కూర్చునివుండగా ఆమె కాఫీ తీసుకువచ్చి అందించింది.

చంద్రమౌళి కాఫీ త్రాగుతూ ప్రక్క డాబామీదికి చూశాడు. అప్పుడే ఉదయిస్తున్నది చంద్రబింబం. ఆ ఇద్దరు పిల్లలూ రోజూ వలెనే మళ్ళీ పరుగులెత్తుతూ ఆడుకుంటున్నారు. ఆ ఆడపిల్ల ఒక్కసారి ఆగి "అదుగో! ఆ మబ్బ చూడు రఘూ! చెట్టులాగా లేదూ?" అన్నది.

చంద్రమౌళి ఏదో స్ఫురించగా, చేతిలో వున్న కాఫీ కప్పు క్రిందవుంచేసి వ్యాకులహృదయంతో "శ్రీదేవీ! ఆ తలుపుమూసి నువ్వు క్రిందికి వెళ్ళిపో. నన్ను కాసేపు ఒంటరిగా ఉండనివ్వు" అన్నాడు.

ఆమె నివ్వెరపోతూ కాఫీ కప్పు చేతిలోకి తీసుకుని, తలుపువేసి, నెమ్మదిగా క్రిందికి వెళ్ళిపోయింది. ఆయన కళ్ళు మూసుకుని వాలుకుర్చీలో విశ్రాంతిగా పడుకుని ఏమీ ఆలోచించకుండా వుండేందుకు ప్రయత్నించేశాడు.

* * *

మరునాడు ఉదయం శ్రీదేవి, భర్తముఖం చూసి ఆశ్చర్యంతో "అలావున్నారేమిటి? రాత్రి నిద్ర సరిగా పట్టలేదా?" అని అడిగింది. ఆయన నవ్వి "ఎలా ఉన్నానూ? రాత్రి వళ్ళు మరచి నిద్రపోయానే" అన్నాడు. కాని అది అబద్ధం. శ్రీదేవి ఆయన మాటలను నమ్మనూలేదు. ఆయన రాత్రిఅంతా జాగ్రదవస్థకూ సుషుప్తావస్థకూ మధ్య బాధ పడ్డాడు. కన్నుమూస్తే ఏవో అర్థంలేని పిచ్చి పిచ్చి కలలు వచ్చి నిద్రను ఎప్పుడూ లేనంతగా పాడుచేశాయి. శ్రీదేవి "ఏమో! రాత్రి మీరు రోజూలాగా ఆదమరచి నిద్రపోలేదు. ఒకసారి కెవ్వున కేకవేసి లేచారుకూడా. నాకెంతో భయం వేసింది. అప్పుడు గడియారం చూస్తే సరిగ్గా రెండు గంట లైంది. రాత్రి అంతా భయంతోనే గడిపాను" అన్నది.

తర్వాత ఆయన ఆఫీసుకు వెళ్ళగానే రాఘవులు ఒక కాగితం తెచ్చి అందించాడు. అందుకుని చూస్తేఅది పార్థసారథి సెలవు దరఖాస్తు. తన తల్లి రాత్రి రెండు గంటలవేళ మర ణించిందనీ, తనకు ఒక పదిరోజుల సెలవు అత్యవసరమనీ వ్రాశాడతడు.

చంద్రమౌళి ఆ పూట అంతా ఒక్క కాగితమైనా చూడకుండా ఆఫీసులో వాలుకుర్చీలో పడుకుని నిద్ర

పోయాడు. రాఘవులతో, 'ఎవ్వరినీ లోపలికి రానివ్వవద్ద'ని చెప్పాడు.

ఆయనను మెలకువ వచ్చేసరికి గాజు తలుపుమీద దీపపు వెలుగు పడుతున్నది. అవతల ఎవరున్నారో స్పష్టంగా తెలియడంలేదు. కాలింగ్ బెల్ నొక్కగానే రాఘవులు త్వర త్వరగా వచ్చి "కారు వచ్చింది బాబూగారూ!" అన్నాడు. చంద్రమౌళి లేచి ఒళ్ళు విరుచుకుని "త్వరగా తాళంచెవులు తెచ్చి యివ్వు" అంటూ బయటికి వెళ్ళాడు.

రెండు నిముషాలతర్వాత వేగంగా పోతున్న కారులో కూర్చుని ఆయన "కలలో ఎవరెవరినో చూస్తూవుంటాము. అలాగే యిదీనూ... ఎప్పుడెవరిని కలుసుకుంటామో... ఎప్పుడు విడిపోతామో తెలియదు" అనుకున్నాడు. తరాత కారులో ఉన్నంతసేపూ ఆయన ఆలోచనలన్నీ శ్రీదేవి మీదనే వున్నాయి. "రాత్రి ఎంతో బాధపడి ఉంటుంది. పిచ్చి శ్రీదేవి" అనుకున్నాడాయన. తర్వాత పెద్దగా "రాజూ! మరి కాస్త త్వరగా పోనివ్వవోయ్" అన్నాడు. రాజు "అలాగేనండీ" అంటూ కారు వేగం హెచ్చించాడు.